

2008-10-18

Registratorn
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet "Värdigt liv i äldreomsorgen" (SOU 2008:51)

Enligt direktiven ska en värdighetsgaranti syfta till att tydliggöra för alla vad äldreomsorgen ska erbjuda och vad de äldre och deras närstående kan förvänta sig när de behöver äldreomsorg. Utredningen har inriktats på hur äldreomsorgen ska förändras så att de som har insatser från äldreomsorgen ska kunna fortsätta att leva sina liv utifrån sin identitet och personlighet. Äldreomsorgen ska inriktas på att den äldre får leva ett värdigt liv och kan känna välbefinnande. Den äldre och närstående ska ha inflytande över vilka hjälpinsatser som behövs, hur de bör utföras, när och av vem eller vilka.

Föreningen Sveriges Socialchefer har tagit del av betänkandet och lämnar följande synpunkter på förslaget:

Även om direktiven inskränker sig till en garanti för vård och omsorg om äldre kvinnor och män, bör värdighetsgarantin även gälla alla berörda grupper som socialtjänsten möter t ex personer med funktionsnedsättningar av olika slag.

Många kommuner klarar sina uppdrag bra, men det ser väldigt olika ut i landet. FSS anser att det borde vara självklart hur representanter för socialtjänsten möter enskilda och hur handläggning av ärenden sker. I de flesta avseenden finns det reglerat i de lagar som styr vård och omsorg; socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen med flera författningar. Ändå finner FSS i likhet med utredaren att det behövs förtydliganden för att säkerställa en värdegrund.

Det egna ansvaret, olika attityder och kompetensfrågan är viktiga parametrar i detta uppdrag. Betänkandet har en bra intention att göra politiken mer aktiv och offensiv i vad som ska säkerställas och utföras. Den enskilde ska garanteras att få samma kompetens och bemötande oavsett i vilken kommun han eller hon söker insats.

FSS anser det positivt att socialnämnden årligen ska redovisa hur kvalitetsarbetet utvecklats och säkrats. Många kommuner gör det redan idag i samband med sina årsredovisningar, men med en lagregel blir det obligatoriskt för alla kommuner.

FSS tycker det är utmärkt att utredaren lyfter fram den enskildes krav att kunna leva utifrån sin identitet och personlighet och sitt behov av ett värdigt liv och välbefinnande i tillvaron.

Om kommunen inte följer den nationella värdegrunden bör det utredas former för eventuella sanktioner.

När det gäller att leda ett värdegrundsarbete anser FSS, som det framgår av betänkandet, att särskild kompetensutveckling ges till cheferna, som är viktiga förebilder för personalen. FSS anser dock att det krävs ytterligare stimulansmedel för att säkra värdegrundsarbetet. Ett nationellt handledningsmaterial för tillämpningen av värdegrunden stöder genomförandet.

FSS instämmer i förslaget att frågor om hur information till medborgarna och hur nämnden utvecklar och säkrar kvaliteten utifrån värdegrunden, bör utarbetas nationellt. Informationen måste vara enkel och lättillgänglig för alla målgrupper.

FSS stöder införandet av enhetlig tillsyn vilket också ger ökad möjlighet för den enskilde att göra jämförelser.

FSS tillstyrker att det ska finnas ett nationellt validerat bedömningsinstrument vid biståndshandläggningen. Rättsäkerheten ökar när bedömningarna är likartade och nationellt jämförbara.

Det krävs samarbete mellan kommunerna, utbildningsanordnarna och forsknings- och utvecklingsenheterna för att åstadkomma kompetensutveckling för biståndshandläggare. Ett nationellt utbildningsinstrument/paket kan underlätta förbättringsarbetet.

Om värdegrundsmärkning är frivillig så ger den inte en helhetsbild. Den kommun som avstår att göra en värdegrundsmärkning kan ändå ha en god kvalitet i utförd äldreomsorg.

FSS tillstyrker förslaget att kommunen ska kunna ge ersättning till enskilda personer när den inte verkställt ett beslut om bistånd.

För styrelsen

Lotta Persson

ordförande